

ثبت سفارش به رویه اصلی خود، یعنی ثبت آماری، بازگردد

محمدعلی دهقان دهنوی، معاون وزیر صمت و رئیس سازمان توسعه تجارت ایران در یکصد و بیست و ششمین نشست شورای گفتگوی دولت و بخش خصوصی آذربایجان شرقی، با تأکید بر ضرورت اصلاح فرایند ثبت سفارش، گفت: ثبت سفارش در ابتدا صرفاً یک ثبت آماری برای اعلام نوع و میزان کالای وارداتی و برآورد نیاز ارزی کشور بود، اما به مرور به یک گلوگاه در مسیر تجارت تبدیل شد و اکنون تلاش می‌کنیم آن را به جایگاه اصلی خود بازگردانیم.

به گزارش روابط عمومی اتاق بازرگانی تبریز، دهقان دهنوی، در خصوص فرآیند ثبت سفارش گفت: ثبت سفارش در ابتدا همان ثبت آماری بود و چیزی جز اعلام آماری نوع کالا و مقدار آن، که واردکننده بشناسد، نبود. کد بار، واردات نما، داد، نمود، اطلاعات، متانست، نظام برنامه، منابع، مصارف، کشف، مه‌د استفاده، گد. وی ادامه داد: اما به مرور زمان دستگاه‌های اجرایی به این سند به عنوان یک گلوگاه نگاه کردند و کنترل‌های مختلفی در آن ایجاد شد. امروز واردکننده، بازرگان یا تولیدکننده‌ای که قصد واردات مواد اولیه دارد، گاهی مجبور است برای یک واردات چندین بار از این گلوگاه عبور کند. دهقان دهنوی افزود: فرآیند تمدید ثبت سفارش نیز در دستگاه‌های مختلف متفاوت است، برای نمونه در وزارت صمت سه ماه و در وزارت جهاد کشاورزی یک ماه است و هر بار که ثبت سفارش تمدید می‌شود، فعال اقتصادی دوباره باید فرآیندهای مربوط به آن را طی کند. وی تأکید کرد: این روند باعث طولانی شدن فرآیند واردات شده و ما به طور جدی به دنبال این هستیم که ثبت سفارش دوباره به همان جایگاهی که در ابتدا برای آن تعریف شده بود، بازگردد. این اقدام می‌تواند بخش بزرگی از مطالبات مطرح شده از سوی بخش خصوصی را حل کند. ثبت سفارش نباید محل کنترل ارزی باشد. وی با اشاره به ورود نظام ارزی کشور به فرآیند ثبت سفارش، اظهار کرد: از ابتدای دهه ۱۳۹۰ و به ویژه از سال ۱۳۹۷، نظام ارزی کشور برای کنترل‌های خود از ثبت سفارش به عنوان یک گلوگاه استفاده کرد و در نتیجه حوزه‌ی تجارت با وظایف و مسئولیت‌های حوزه‌ی کنترل ارزی درگیر شد. دهقان دهنوی افزود: حوزه‌ی فعالیت ما تجارت است، اما اکنون بخشی از کنترل‌های ارزی نیز از مسیر ثبت سفارش انجام می‌شود. ما دغدغه‌های فعالان اقتصادی را می‌شنویم و برای رفع آن‌ها تلاش می‌کنیم، اما برخی قوانین و مقررات و اختیارات ارزی در کشور وجود دارد که نمی‌توان آن‌ها را نادیده گرفت. وی ادامه داد: راهکار ما تعامل، هماهنگی و گفت‌وگو با دستگاه‌های مرتبط برای رفع مشکلات است و امیدواریم روزی شرایط تحریم برطرف شود و کشور به وضعیتی برسد که دیگر نیازی به این حجم از کنترل‌ها وجود نداشته باشد. سازمان توسعه‌ی تجارت موافق واردات بدون انتقال ارز است. وی با اشاره به پیشنهاد واردات بدون انتقال ارز، گفت: در وزارت صمت و سازمان توسعه‌ی تجارت، صددرصد موافق واردات بدون انتقال ارز هستیم؛ چراکه پیش از جنگ، حدود ۸۵ درصد واردات کشور مربوط به مواد اولیه، کالاهای واسطه‌ای و ماشین‌آلات بود. رئیس سازمان توسعه تجارت ایران افزود: بنابراین بخش عمده‌ی واردات مستقیماً با حوزه‌ی فعالیت وزارت صمت ارتباط دارد و طبیعی است که ما از تأمین ارز مورد نیاز این بخش استقبال کنیم. وی ادامه داد: اکنون واردات از طریق سپرده‌ی خود و دیگران وجود دارد، اما محدودیت‌هایی برای آن ایجاد شده و فرآیند آن نیز به اندازه‌ای پیچیده است که بخش خصوصی به راحتی نمی‌تواند از این ظرفیت استفاده کند. وی اظهار کرد: بانک مرکزی معتقد است در صورت آزاد شدن کامل واردات بدون انتقال ارز، ممکن است بخشی از ارز مورد استفاده از بازار خریداری شود و این موضوع بر نرخ ارز اثر بگذارد؛ اما به نظر من بخش قابل توجهی از ارز مورد نیاز در شبکه‌ی اقتصادی کشور وجود دارد. دهقان دهنوی افزود: بسیاری از تولیدکنندگان بزرگ کشور در خارج از ایران واحدهای تولیدی، مونتاژ، توزیع و خدمات دارند و صادرکنندگان خدمات فنی و مهندسی نیز منابع ارزی در خارج از کشور دارند. وی خاطرنشان کرد: سال گذشته صادرات خدمات فنی و مهندسی دوباره رونق گرفت و بیش از دو میلیارد دلار صادرات در این حوزه داشتیم. بنابراین ظرفیت قابل توجهی از منابع ارزی در خارج از کشور وجود دارد که می‌توان از آن برای تسهیل واردات استفاده کرد. وی تأکید کرد: البته در شرایط فعلی نمی‌توان انتظار داشت که همه‌ی محدودیت‌ها یکباره کنار گذاشته شود، اما می‌توان این سازوکار را ساده‌تر و گسترده‌تر کرد. تمدید تفویض اختیار واردات کالاهای اساسی به استان‌های مرزی رئیس سازمان توسعه‌ی تجارت ایران درباره‌ی پیشنهاد تمدید تفویض اختیار واردات کالاهای اساسی به استانداران، گفت: این مصوبه در حال حاضر به صورت سالانه تمدید می‌شود و پیشنهاد دوساله شدن آن نیز قابل بررسی است. وی افزود: در سال گذشته بانک مرکزی ۳۰۰ میلیون دلار برای این رویه اختصاص داد، اما امسال این مبلغ وجود ندارد. از سوی وزارت صمت نیز درخواست کرده ایم ۵۰۰ میلیون دلار برای این رویه اختصاص داده شود. وی ادامه داد: این ظرفیت می‌تواند برای استان‌های مرزی مورد استفاده قرار گیرد و آمار واردات آن نیز از طریق استان‌ها اعلام و در آمار کلی واردات کشور لحاظ شود. دهقان دهنوی گفت: برای نمونه، اگر کشور نیازمند واردات دو میلیون تن برنج باشد، می‌توان بخشی از آن، مثلاً ۲۰۰ هزار تن، از طریق استان‌های مرزی وارد شود و در چارچوب سهمیه‌ی کلی کشور قرار گیرد. وی درباره‌ی پیشنهاد تفویض اختیار واردات مواد اولیه و ماشین‌آلات به استانداران نیز اظهار کرد: امسال محدودیت‌های ارزی وجود دارد و نمی‌توان مانند سال‌های گذشته عمل کرد. وی افزود: در حال حاضر حدود ۸۰۰ کد تعرفه مربوط به مواد اولیه و کالاهای مهم، ضروری و حیاتی کشور انتخاب و در استفاده از منابع ارزی بانکی و منابع ارزی حاصل از صادرات در اولویت قرار گرفته‌اند. رئیس سازمان توسعه‌ی تجارت ایران ادامه داد: تلاش می‌کنیم سایر گروه‌های کالایی را نیز به تدریج پوشش دهیم و امکان استفاده‌ی آن‌ها از منابع ارزی را فراهم کنیم. وی با استقبال از پیشنهاد تفویض اختیار بیشتر به استان‌ها گفت: این پیشنهاد قابل بررسی است، چراکه استان‌ها بهتر می‌دانند اولویت‌های اقتصادی آن‌ها چیست و کدام صنعت برای اشتغال، تولید و اقتصاد استان اهمیت بیشتری دارد. تسهیل واردات از محل صادرات قابل بررسی است. وی در بخش دیگری از سخنان خود درباره‌ی واردات از محل صادرات، اظهار کرد: در حال حاضر اگر فردی بخواهد واردات انجام دهد، باید تأمین ارز آن مشخص باشد. وی درباره‌ی پیشنهاد بخش خصوصی برای استفاده از صادرات آتی در تأمین ارز واردات نیز گفت: اگر منظور این است که فرد ابتدا واردات خود را انجام دهد و سپس از محل صادرات آینده نسبت به رفع تعهد ارزی اقدام کند، این موضوع باید در چارچوب مقررات ارزی کشور بررسی شود.

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران تأکید کرد: سازمان توسعه ی تجارت در چارچوب اختیارات خود برای تسهیل تجارت و کاهش گلوگاه های غیرضروری تلاش می کند و پیشنهادهای بخش خصوصی نیز در این زمینه مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

وی در ادامه با اشاره به ضرورت برگزاری جلسات مشترک با بانک مرکزی برای حل مشکلات ارزی و بانکی فعالان اقتصادی، اظهار کرد: پیشنهاد ما این است که برای بررسی دقیق تر این مسائل، جلسه ای در تهران با حضور مسئولان بانک مرکزی برگزار شود تا دغدغه های بخش خصوصی به صورت مستقیم مطرح و پیگیری شود.

وی درباره ی ترخیص درصدی کالا نیز گفت: ترخیص درصدی یکی از راهکارهایی است که می توان از آن استفاده کرد و پیشنهاد ما این بوده است که ۱۰ درصد باقی مانده ی کالا نیز با ارائه ضمانت نامه ترخیص شود؛ چراکه وقتی ضمانت نامه دریافت می شود، عملاً تضمین لازم وجود دارد و ضرورتی ندارد کالا در گمرک متوقف بماند.

وی با اشاره به محدودیت های بانکی در زمینه ی رفع تعهدات ارزی، اظهار کرد: این موضوع در حوزه ی بانک مرکزی است، اما ما در سازمان توسعه ی تجارت برای برخورد با صادرکنندگان در موضوع عدم رفع تعهد ارزی، معیار ۶۰ درصد را در نظر گرفته ایم.

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران افزود: صادرکننده باید در نهایت ۱۰۰ درصد تعهد خود را انجام دهد، اما برخورد با او زمانی آغاز می شود که میزان ایفای تعهداتش به کمتر از ۶۰ درصد برسد.

وی ادامه داد: بانک مرکزی در حال حاضر برای صادرکنندگانی که میزان ایفای تعهداتشان پایین تر از حد مشخصی باشد، محدودیت هایی در صدور ضمانت نامه و دریافت تسهیلات بانکی اعمال کرده است. در نتیجه، واحدهایی به سازمان مراجعه می کنند که با وجود تصویب تسهیلات چند میلیارد تومانی در بانک، به دلیل وضعیت تعهدات ارزی خود امکان دریافت آن را ندارند.

وی گفت: حتی در مواردی واحد تولیدی یا بازرگان برای افزایش صادرات خود نیازمند ارائه ی ضمانت نامه است، اما به دلیل قرار گرفتن در این بازه، بانک ضمانت نامه صادر نمی کند و همین موضوع فعالیت اقتصادی آن ها را با مشکل مواجه کرده است.

دهقان دهنوی افزود: از بانک مرکزی درخواست کردیم در شرایط فعلی، معیار ۶۰ درصد را نیز بپذیرد تا بخشی از این مشکلات برطرف شود، اما هنوز پاسخی به این درخواست دریافت نکرده ایم.

زیرساخت مصالحه ریالی هنوز تکمیل نشده است

وی درباره ی مصالحه ی ریالی نیز اظهار کرد: همان طور که مطرح شد، زیرساخت لازم برای اجرای این فرآیند در بانک مرکزی هنوز به طور کامل تکمیل نشده است، اما مهلت آن نیز تمدید شده و ظاهراً تا پایان مهرماه ادامه دارد.

وی افزود: طبق آخرین پیگیری هایی که از مسئولان بانک مرکزی انجام شده، قرار است زیرساخت های مربوط به مصالحه ی ریالی در همین روزها تکمیل و فرآیند اجرایی آن آغاز شود و امیدواریم این کار هرچه سریع تر انجام شود تا مشکلات فعالان اقتصادی برطرف شود.

دهقان دهنوی با تأکید بر اینکه فعالان اقتصادی نباید این فرصت را از دست بدهند، گفت: با توجه به اینکه شرایط و مبلغ مصالحه نسبت به سازوکار قبلی تغییر کرده است، دوستانی که دارای مشکلات مربوط به تعهدات ارزی هستند نباید منتظر بمانند و تصور کنند این فرصت برای همیشه وجود خواهد داشت یا دوباره تمدید می شود؛ بنابراین بهتر است از فرصت موجود برای تعیین تکلیف تعهدات قبلی خود استفاده کنند.

بانک مرکزی باید پیش از توقف خرید اسکناس اطلاع رسانی کند

وی درباره ی موضوع پذیرش اسکناس حاصل از صادرات نیز گفت: بانک مرکزی در مقطعی اسکناس را به عنوان یکی از روش های رفع تعهد ارزی می پذیرفت و خریداری می کرد، اما در مقطعی اعلام کرد ذخایر اسکناس آن تکمیل شده و دیگر نیازی به خرید ندارد.

وی ادامه داد: انتقاد ما به این موضوع از این جهت بود که بانک مرکزی باید حداقل یک ماه زودتر اعلام می کرد که قصد توقف این خدمت را دارد؛ چراکه صادرکننده ممکن است اسکناس خود را با این تصور که بانک مرکزی آن را خریداری می کند، وارد کشور کند و بعد با اعلام ناگهانی عدم تمایل به خرید مواجه شود.

رئیس سازمان توسعه ی تجارت ایران افزود: در چنین شرایطی ممکن است صادرکننده مجبور شود اسکناس خود را با قیمت پایین تری به فروش برساند و متضرر شود.

وی گفت: درخواست ما از بانک مرکزی این بوده است که حتی اگر نیاز به اسکناس ندارد، برای یک دوره ی یک ماهه خرید آن را ادامه دهد و سپس با اعلام قبلی، این خدمت را متوقف کند تا صادرکنندگان فرصت داشته باشند وضعیت خود را تعیین تکلیف کنند.

پیگیری اصلاح فرمول محاسبه ی جرایم تعهدات ارزی

دهقان دهنوی همچنین درباره ی کمیته ی ماده ۳ و امکان تفویض بخشی از اختیارات آن به استان ها، اظهار کرد: در این زمینه در حال بررسی و پیگیری موضوع هستیم و تلاش می کنیم در صورت امکان، بخشی از فرآیندها به استان ها واگذار شود.

وی با اشاره به جلسات مستمر برای اصلاح فرآیندهای مربوط به تعهدات ارزی گفت: با بانک مرکزی چندین بار درباره ی فرمول محاسبه ی جرایم و مشکلات ناشی از آن گفت وگو کرده ایم تا بتوانیم به نحوی این فرمول را اصلاح کنیم که فعالان اقتصادی با جرایم سنگین و غیرمنطقی مواجه نشوند.

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران ادامه داد: در حال حاضر مدل محاسبه به گونه ای است که زمان تأمین ارز تا زمان ترخیص کالا را در نظر می گیرد و حتی اگر یک روز از مهلت تعیین شده عبور شود، جریمه بر اساس مدت تأخیر محاسبه می شود.

وی افزود: برای مثال، اگر واردکننده شش ماه برای واردات کالا فرصت داشته باشد و کالا را در روز آخر این مهلت وارد کند، مشکلی وجود ندارد، اما اگر کالا یک روز پس از پایان مهلت وارد شود، جریمه برای آن محاسبه می شود که به نظر ما این شیوه نیازمند اصلاح است و باید عادلانه تر باشد.

دهقان دهنوی خاطرنشان کرد: بخشی از واردکنندگان کالا را در موعد مقرر وارد کشور می کنند، اما به دلایلی مانند دریافت مجوزهای دستگاه های تخصصی یا مشکلات فرآیندهای گمرکی، کالا در گمرک متوقف می شود و این موضوع نباید به گونه ای باشد که واردکننده به دلیل تأخیرهایی که خارج از اختیار اوست، متحمل جرایم سنگین شود.

وی تأکید کرد: تلاش ما این است که با همکاری بانک مرکزی و سایر دستگاه های مرتبط، این فرآیندها اصلاح و شرایطی ایجاد شود که فعالان اقتصادی در مواردی که تأخیر ناشی از قصور خودشان نیست، با جرایم و محدودیت های غیرمنطقی مواجه نشوند.

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران، در ادامه نشست با فعالان اقتصادی آذربایجان شرقی با تأکید بر ضرورت تمرکززدایی در توسعه تجارت، اظهار کرد: به هر یک از استان های کشور یک استان در روسیه و یک استان در چین را برای توسعه روابط اقتصادی واگذار کرده ایم و انتظار داریم بخش خصوصی نیز در این زمینه فعال شود و ارتباطات تجاری خود را با این مناطق توسعه دهد.

وی افزود: از سوی کشورهای بزرگ نیز این پیام به ما رسیده است که تمرکززدایی کنیم و روابط اقتصادی صرفاً از طریق پایتخت ها دنبال نشود؛ بنابراین استان ها و بخش خصوصی می توانند با مطالعه ظرفیت های متقابل و شناسایی بازارها، نقش مؤثرتری در توسعه تجارت ایفا کنند.

وی با اشاره به ظرفیت های آذربایجان شرقی گفت: اتاق بازرگانی تبریز با حدود ۱۷۰ سال قدمت، در کنار صنعتگران و تولیدکنندگان بزرگ استان و موقعیت استراتژیک آذربایجان شرقی، ظرفیت بسیار مناسبی برای توسعه تجارت خارجی دارد و انتظار ما از این استان بیش از سایر استان هاست.

وی درباره پیشنهاد تبدیل کل آذربایجان شرقی به منطقه آزاد تجاری نیز اظهار کرد: اگر منطقه آزاد به معنای واقعی تجارت آزاد باشد، مفهوم بسیار خوب و مؤثری است و در بسیاری از کشورهای جهان نتیجه داده است. این پیشنهاد قابل بررسی است و می تواند منشأ تحولات بزرگی در استان باشد.

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران با اشاره به توانمندی های صنعتی آذربایجان شرقی گفت: بخشی از ظرفیت های صنعتی استان به صورت چراغ خاموش در حال فعالیت است و بسیاری از تجهیزات و ظرفیت های صنعتی با مهندسی معکوس در داخل استان ساخته و توسعه یافته اند که این موضوع نشان دهنده توانمندی بالای صنعتی آذربایجان شرقی

است.

وی افزود: باید از این ظرفیت ها برای توسعه تجارت استفاده کرد؛ چراکه تجارت امروز یک فضای بین المللی، پویا و مبتنی بر نوآوری است و باید روش های جدید بازاریابی، خرید و فروش و تجارت را به صورت علمی دنبال کنیم تا بتوانیم جهش تجاری در استان ایجاد کنیم.

وی با اشاره به ظرفیت کارآفرینان جوان گفت: حضور کارآفرینان جوان در بازارهای منطقه ای و ایجاد مراکز تجاری می تواند فرصت مناسبی برای بخش خصوصی باشد. مرکز تجاری فرصتی است تا بخش خصوصی بتواند خدمات توسعه تجارت را در بازار هدف به صادرکنندگان ایرانی ارائه کند.

وی ادامه داد: اگر فعالان اقتصادی استان توان و ظرفیت ایجاد چنین مراکزی را دارند، از این اقدام استقبال می کنیم. همچنین حضور کارآفرینان جوان در بازارهای کشورهای اطراف و برندسازی ایرانی باید به طور جدی دنبال شود.

رئیس سازمان توسعه تجارت ایران با تأکید بر ضرورت حضور مستقیم تولیدکنندگان ایرانی در بازارهای هدف، گفت: تولید استان باید به نقطه نهایی مصرف در کشورهای اطراف برسد. یکی از نمونه های موفق این موضوع، حضور نمایندگان تولیدکنندگان خارجی در فروشگاه ها و مراکز تجاری کشورهای منطقه است که موجب افزایش ارزش افزوده برای تولیدکننده می شود.

وی درباره موضوع کارت های بازرگانی نیز اظهار کرد: در این زمینه دو رویکرد متفاوت وجود دارد و باید همزمان ملاحظات مربوط به تسهیل تجارت و جلوگیری از سوءاستفاده را در نظر بگیریم؛ چراکه معمولاً کسانی که به دنبال سوءاستفاده هستند، یک قدم جلوتر از مقررات حرکت می کنند.

دهقان دهنوی افزود: اخیراً یکی از مسیرهای سوءاستفاده، استفاده از مجوزهای تولیدی صادرشده از طریق سامانه ملی مجوزها بود. در برخی موارد، مجوز به صورت ثبت محور صادر می شد و افراد با استفاده از آن برای دریافت کارت بازرگانی و سهمیه صادرات اقدام می کردند که مجبور شدیم این مسیر را محدود کنیم